

Andreae,

Samuel;

Disquisitio
historico-
physica de
sepulcro
Muhammedis.
Marburg 1677

Ne 30

B. G. D.
DISQVISITIO
HISTORICO-PHYSICA
DE
SEPVLCRO
MUHAMMEDIS.

Quam
PRÆSIDE
SAMUELE ANDREÆ,
S.Th.D. ejusdemque Extraord. Histor. ac Eloqu.
Ord. Professore, Bibliothecario & Eccle-
siæ Reformatæ Pastore
Ordinario,

Ad. 17. Martii in Auditorio ad Nudipedes H.L.Q.S.
Publicè ventilandam proponit

JOH. PHILIPPUS JORDIS,
Moeno - Francofurtensis.

MARBURGI CATTORUM,
Typis SALOMONIS SCHADEWITZII, Acad. Typogr. ;
Anno M.DC.LXXVII.

Bibliothek der
Deutschen
Morgenländischen
Gesellschaft

D: Ne 30

בנה

DISQUISITIO
HISTORICO-PHYSICA
DE
SEPULCRO
MUHAMMEDIS.

Interea quæ de Muhammede, famoso illo Orientis Impostore, vulgari quadam traditione feruntur, hoc quoque est, sarcophagum in quo cadaver ejus reconditum, vi quadam magneticalibratum, in aëre sublimem teneri. Quod an verum sit, prius dispiciemus. Tum verò etiam de vi ista magneticâ quædam ex hypothesi disputabimus. Nam quamvis nostra nihil intersit, quomodo impostor ille & Pseudo-propheta cubet, aërem an terram occupet, qui nec aëre nec terra dignus; tamen cum sepulcrum ejus peregrinantium superstitione quotannis hoc tempore verno frequentetur, ipsaque traditio recepta sit, veritatem eruere conabimur.

II. Atque ante omnia ipsa illa traditio explicanda est verbis istorum qui in Orientem profecti, dum in mores & ritus gentium inquirunt, hanc quoque, seu auditione, seu conjecturâ, fabulam acceperunt, quæ inter Christianos potissimum vulgata altius hæsit, cum non ita in Arabiam ad famosum Pseudoprophetæ sepulcrum quàm alia Orientis loca aditus pateret, sed hinc à latronibus, inde à peregrinatoribus Muhammedanis atque incolis urbium Meccæ ac Medinæ gravissimum periculum immineret, si quis Christianorum ausus fuisset *à* illis ergò illuc proficisci, & coram inspicere locum, cui veneratio incredibilis à tantâ multitudine hominum in annos singulos huc con-

fluentium deferebatur. Id quod infra exemplo luculento demonstratum dabo.

III. Qui ergo afferunt miraculum aliquod magneticum in isto Muhammedis sepulcro extare, illi non uno modo rem referunt. Quidam narrant, ipsum Muhammedis cadaver arcae inclusum ferreæ, vi fragmentorum magnetis fornici insertorum attractum, teneri quasi pendulum & in aëre sustineri. Hos inter est *Joh. Hugo à Linschoten* qui *part. 1. Navig. suarum cap. 4.* ubi de insula Molambique & locis vicinis agit, ita quoque de hoc sepulchro. *Part. 2. Der orientalischen Indien pag. 21.* An diesem Vorgebürge und Insul (sc. Socotora) fängt sich an der Ingang Estreyto de Meca, dieweil darinnen an der seiten / welche an Arabien stößt / die Stadt Meca ligt / alda des Mahomets Leib in einer eisern Kisten hangt in der Luft unter einem Himmel / welcher von Wagnerstein gemacht / allda es eine grosse Wahlfahrt von Türcken und Moren hat.

IV. Nec aliter illi ex quorum relatione *Breitenbachius* in Itinerario de moribus Saracenorum agens sic scribit *cap. 4.* Reißbuch des Heiligen Lands *Part. 1. pag. 143.* Da nun der jetztgenant Mahomets Nachkommer (de Abubecro loquitur) Callipha von den seinen genant / sich in seinem Königreich bestättiget sahe / ließ er seinem Vorfahren ein gar köstlich Grab machen zu Mecha / in einem gar grossen schönen Tempel / und man sagt / daß er den Sarg darinn die Beibein Mahomets lagen / zu ringst umb mit eisen hab überziehen lassen / und heimlich etliche grosse stück von dem Stein Magnes genant / oben in dem Tempel verborgen / welche den Sarg durch Krafft desselben Steins / der in das Eisen würckt / über sich zogen / daß man meyner / er hiengte wunderbarlich in der Luft / und in der Irrung und Aberglauben seyn die Saraceni allezeit gestanden : Addit , destructionem hujus sepulcri vi tempestatis Anno 1470. contigisse, quæ cadaver Muhammedis unâ cum tumba ad loca subterranea demerserit, partem quoque dejecerit templi & igne consumplerit. Doch (ait) umb die zeit als man zehlt von Christi Geburt 1470 Jahr / als uns Glaublichen ist gesagt worden / kam urplötzlich ein greulich und ungestümm Gewitter über die Statt und den Tempel zu Mecha / und schlug das Grab Mahomets des Verführers / mit sambt seinem Leibe so tieff unter die Erden / daß man es nicht mehr kan oder mag finden / darzu ein grosses theil

cheit des Tempels siel hernieder und ward von dem höllischen Feuer verzehret.

V. Alii qui videri volunt fabulam rejecisse, dum negant, arcam ferream in qua Muhammedis cadaver in aëre pendulam esse, in eotamen cum reliquis consentiunt, quod hoc Muhammedis sepulcrum Meccæ quarant, aliquem velint magnetem parietibus templi Meccani insertum, & hujus vi lunulam quandam argenteam sublimem ac pendulam in aëre conspici. Ex istis quoque *Surinus* est Minorita Recollectus Conventus Bootendael prope Bruxellas, qui ante annos triginta tres in Palæstinam profectus in mores simul & ritus gentium orientalium inquisivit, & Itinerarii cui titulum fecit *Den godvruchtigen pelgrim* lib. 1. cap. 53. præter schema sepulcri illius, hanc quoque dat ejusdem descriptionem. *Belangende het graf van Mahometh, vvaer van so veel wvonders (maer meest leughenen) onder den gemeynen man uyt-gestroeyt vword, sal ick den curiensen Leser met de Afbeeldinge desselfs dadelyk het subject ende naturelyck vvonder dar af uytlegghen. Het grootste mirakel dat men hier siet, is eenen zeylsteen van dry vingheren dick, ende van twee voeten ende eenen halven in syn vierkant, den vvelcken aen den muer naer de Noordsyde vast is gemaecte met vier silvere hou v-vasten. Eenon voet tegen over desen steen isser een silvere half Mane, vvaer om eenen yseren ringh gemaecte is eenen duym dick: vvelcken ringh door de krachte van den zeylsteen opgetrocken synde, de half Mane in de locht houdt hangen tusschen den ghemelden muer ende Mahomeths graf. Dit is't groot maer naturelyck Mirakel, dat soo veel duysent menschen tot sich trecke ende vvaer van men zo veel spreeckt, het vvelck ick V.L. hier verhoone. Hier is te bemercken dat het een grove leugen is, te seggen, dat Mahomeths lichaem in een yser kiste tusschen vier zeyl-steenen in de locht hanght, als ick sal seggen in het 34. capittel van den derden boeck. Thi autem nempe lib. 3. c. 34. ejusdem Itinerarii hæc habet. Sommighe meynen, jae gelooven, dat het lichaem van den valschen Propheet Mahometh in een yser kiste gheslooten is, ende tusschen vier groote zeyl-steenen in de locht hanght: maer dit is een kinder-fabel, die sekeren goddelosen mensch tot lof van Mahometh heeft versiert. Want gelyck de Turcken seggen, die te Meka zyn ghevveest, al vvaer zyn stinckende lichaem, als men meynt, light, en siet, men maer allernelyck vve*

verheven graven, of tomben, voor welcke eenighe duysent lampen hanghen. Die hebbe ick van verscheyde persoonen die daer zyn geweest neerstelick ondersocht, die my selve soo gheseyd ende bevestigt hebben, gelyck oock boven geseyd is in het 53. Capittel des ersten boecks.

VI. Quid verò negantes, à quibus veriora petere licet Uno contendunt ore, Muhammedem non Mecca sed Medina sepultum, nec solùm arcam cadaver continentem, haud in aëre pendere, verùm etiam nullum ibi conspici magnetem. Ita Gabriel Sconsta de moribus Orientalium cap.8. Tandem (inquit) hic Pseudopropheta ante undecimo post suam Hegyram seu fugam: uti Ben Casem capite 31. de cantu ac vocibus asserit, aratisque sua 63. relicto Abi-Becr successore, animam suam Medina diabolo tradidit sine fine in Gehenna tormentis cruciatam, ibidemque sepultus est in tumulo Aaisce uxoris sue. Hic superbum templum atque ingens, pereleganti architectura munificaque arte est erectum, quod quotidie Othmannorum sumptibus aliorumque principum donariis certatim splendideq; augetur illustraturq;. Intra hoc adificium sacellum extat non perfecta quadratura venustissima restudine tectum, sub quâ est urna lapidea Hagiar Monavat scilicet lapis lucidus dicta, quâ ut dictum est, ad Aaisce Mohamedis uxorem pertinebat. Hac tota auro ac serica veste est tecta, ferreisque cancellis auratis undiquaque circumdata; intra hanc, quæ auro gemmisque fulget, Mohamedis fœtidum cadaver fuit collocatum, quod nec in aërem elatum, nec vi magnetis sursum, aut alia arte elevatum, sed humi lapidea urna forte vacua miserè jacet. Templum hoc Moslemanni peregrini post à Mecca reditum invisunt, & cõ libentius, quia Mohamedis adhuc vivens dicere solebat, qui tumulum meum post obitum inviserit, ac si me viventem invisisset, & ego illi vitam omnibus voluptatibus affluentem concedendam apud Deum intercedam; propterea gregatim omnes summaum huic loco honorem deferunt, summaque veneratione eos cancellos (cùm nemini pareat aditus ad prædictam urnam) amplectuntur ac deosculantur, & felices se ac beatos prædicant. Hinc factum est, ut multi hujus loci desiderio patriam consanguineosque relinquerint: plerique etiam tali insana dementiaque capti fuerint, ut sibi sponte oculos eruerint, ne scilicet quicquam mundanum, ut inquirunt, viderent: reliquum vita curricularum ibi peregerint.

VII. Ex Nic. Christophorus Radziwil, Dux Polonus, Hieros. Perregri.

peregrinat. Epist. 2. pag. 41. disertè. Cum essem in Cayro, diligenter sumo percontatus è Turcis, qui è Mecha veniebant, verumne esset quod vulgò de sepulchro Mahometi fertur, illud è ferro compactum, vi lapidis Magnetis attractum veluti in aère pendere. Negarunt hoc isthic esse. Sed sepulchri Mausoleum altius elevatum, columnis non adeo crassè sustentari: cumq. conclave illud, angustum & obscurum sit, nec aliud lumen quàm lampadum admittat; iis qui à longe prospectant, pensilis tumba videtur: sed qui propius accesserit, facile animadvertet illam columnis impostam.

VII. Omnium verò evidentissimè testis à *Nobis* Ludovicus de *Barthema*, Bononiensis Italus, qui postea in Indiâ ob fortitudinem in quâdam velitatione comprobata, equestri dignitate à Prorege *Goæ* fuit ornatus. Is enim per mille pericula, eo tempore quo *Mameluchi* adhuc *Ægyptum* tenebant, (i. e. ante annum 1517. quo *Magnus* eorum occiso *Tomumbejo* ultimo Sultano, à *Selymo* *Turcarum* Imperatore est eversum) cum *Carovana* *Damascenâ* *Meccam* profectus, iustravit etiam sepulcrum istud famolus, & *Meccæ* agnitus à quodam qui ad *Muhammedanos* defecerat, non nisi simulatione professionis fidei *Mohameticæ* discrimen vitæ evasit, atque inde digressus per *Arabiam* felicem tandem *Adenam* emporium ad mare rubrum celeberrimum intravit, ubi ex suspitione quod *Christianus* esset, tanquam explorator captus *Rhadam* ad Sultanum ductus, favore magis & intercessione *Reginæ* quàm stultitiæ simulatione periculum mortis aut saltem captivitatis perpetuæ evasit, atque sic *Adenam* reversus, inde ad emporium *Ormus* transit, unde per varia *Indiæ* *Orientalis* loca peregrinatus, *Cambajam* quoque, *Canonor*, *Bisnagar*, *Narsinga*, *Calicut*, *Coromandel*, *Zeylon*, *Ternasser*, *Bengala*, *Pegu*, *Malacca*, *Sumatra*, *Banda*, *Borneo*, urbes & insulas ac regna, *Javam* usque progressus, adiit, atque exinde oram relegens, *Malaccam* & *Calicutum* rediit, hinc *Canonorem* reversus, ad munimentum *Lusitanorum*, quorum tum ibi classis erat, transfugit, à quibus humaniter exceptus, cum illorum navibus tandem in *Lusitaniam*, & sic in *Italiam*, pedem feliciter retulit.

IX. Hic autem in itinerario suo, quod *Hieronymus Megiserus* primùm ex *Italico* in linguam *Germanicam*, alius ex hac in *Belgicam* transtulit & *Trajecti* ad *Rhenum* anno 1654. publicavit sub titulo,

eulo, De uytnemende en zeer v wonderlyke Zee en Land Reife van d'Heer Ludouwich di Bartheina, van Bononien, Ridder: fequentia Part. 1. cap. 5. habet de illo Muhammedis fe pulcro, cujus ego teftimonium omnibus aliis arbitror præferendum, atque integrum hic apponam ceu rariffimum & integræ fidei, non omiffis illis quæ heterogenea poffent videri, cum non minus memorabilia fiant, nec ab argumento quod tractamus, aliena.

X. Sommige (inquit) willen, dat des vervloekten Mahomets Lichaem tot Mecha fou leggen; maer ick zegge fultcs een verrachtigh te fyn, overmits ick zyn Graf zelfs in Medina Tahnabi gefen heb, alvvaer wy drie daghen bleven leggen. Op den eerften dagh daer wy in de Stadt quamen, vuilden wy die geheel doorfen, maer doen wy de Kerck deur der Moschea, daer Mahometh begraven leydt, naeckten, en ingaen vuilden. vviert ons gefeyt, dat yeder van ons een van hun Mooren moest mee nemen, om ons by der hand in de leyden, 't welck gefchiedende, gingen wy in, daer ons het Graf Mahomets geuefen vviert.

XI. De Moschea of Kerck, daer Mahometh in begraven is, is recht vierkant, heeft in de lenghte hondert, in de breete achtigh fchreden, is doorgaens veruueft, een heeft twee deuren, door vvelcke men ingaet, een aende voorfte, en een aende achterfte zyde. 't gebouuuae ftact op vier hondert pylaers van louter gebacken fteen, vvaer in by de drie duuffend brandende Lampen hangen. Aen d' een zyde daer men ingaet, is, een Tooren, vyf fchreden in 't vierkant gebouud, rondom met koftelyck zyde, geuuaet behanghen. In 'e onderfte van den Toorn is een fchoonen bodem en trappen van Metael, en daer by kypere Traliens, daer de Lieden, die den Toorn befien willen, ftanen. Op de linckers handt is een deurken, door 't vvelck men in de gemelten Toorn ingaet. Aen 't felue is een ander deurken, in vvelcke aen d' een zyde vruintigh, aen d' ander zyde vyf en vruintich boecken ftanen, feer koftelyck gebonden: In de vvelcke het leven Mahomets, en zynere Medgefelten, als oock zyn vvetten befchreuen ftanen. In den Toorn is een Graf onder d' aerde, vvaer in 't Rif van den godlofen boef begraven vviert: daer in leggen oock eenige van zyn vrienden en helpers, namenlyck twee van zyns Dochters Mannen genoemt Haly en Othman. Haly vvas zyns broeders soon, en nam zyn dochter Fatma ten vyff. Daer leggen

legghen oock twee van syn Swagers Bubecher en Homer. Van Bus
 becher seyt men, dat hy sou tot Roomen gekomen zyn, verfoekende
 Kardinael te werden, maer dat hem zyn voornemen misluckt was.
 Dese vier varen des Mahomets Hoofst. lieden, en een yegelyck van
 haer Boecken zyn bysonderlyck daer, vvaer in haer leven en daden,
 oock haer Leer en vvetten vervat staen. Haer Leer is seer verschey-
 den, en dickmael gheheel teghen malkander. Vvaerom veeltyds gebeurt,
 dat die ongelooovige menschen daer over in oneenigheyt geraken, soo
 dat sy selfs malkanderen menigmael dood slaen, door dien yeder zyn
 Secte verdedigen wvil, die doch al te gelyck valsch en godloos zyn.

XII. Maer op datmen dies te beter de valscheyt des Mahometanen
 schen geloofs erkennen magh, so moet ick yets seggen van 't geen ick al-
 daer gesen en gehoort heb, en neffens dat verhalen, hoe bedriegelyck de-
 selve Mahometanen met onse Carovana gehandelt hebben. Doen wy
 het Graf Mahomeths gesen hadden, liet onse Hooftman een van de
 overste Papen tot sich halen, tot hem seggende, dat hy hem het Lichaem
 Nabi, dat it 't lyf des Propheetes Mahomeths, sou sien laten, 't vvelck
 soo hy dede, wvilde by hem drie duysend Seraffi of Ducaten in goud ge-
 ven; 't vvelck onse Hooftman lichtelyck doen kon, vermits by noch
 Ouders, noch Maeghschap noch Vrou, noch Erfgenamen had: hy vvas
 oock dese vvegh niet gereyft, om eenige vvinst daer door te ontfangen,
 maer alleen door een dvasen yver gedreven zynde, om soo hy meynde
 zyn zaligheyt te bevorderen, door het sien des Lichaems Mahomeths.
 Hier op vvierd hem van den oversten Paep geantwoord, in toorn en
 hooghmoed: Hoe dan! Kond ghy soo vermeten zyn, dat ghy met uw
 oogen, vvaer mee ghy so veel quaets op dese VVereld gesen en begaen-
 hebt, vvilts aenschouwen 't Lichaem van dien genen, van vviens vvee-
 gen Godt Hemel en aerde geschapen heeft? Vvaer op de Hooftman in
 haer spraeck antvvoorde: SIDI IN TE CATE MELIE &c. be-
 rikenende: Ghy seght vvaer, myn Heer, maer doe my so veel gunst en
 genade, dat ick 't lichaem des Propheeths sien magh, en ick belof u, soo
 haest my 't selve sal toegelaten zyn, soo sal ick myn oogen om zynene
 vvil laten nyt graven. De overste Paep beantvvoorde hem vveer mee
 dese vvoorden: Heer, ick sal de geheele vvaerheyt aen u seggen: ick
 kan u vvel verkeeren, dat onsen Propheet even aen dese plaats heeft
 vwillen steruen, op dat hy ons een goetd voorbeeld geuen sou, en soo hy

B

gevulle

gewilt had, hy sou veel tot Mecha hebben konnen steruen, maer hy heeft armoede willen lyden, om ons te onderwyzen, dat wy hem naes volgen souden: en soo haest hy gestoruen is, is hy van de Engelen ten Hemel gedragen, alwaer hy nu de naeste by Godt is. Doen hy nu veel dierghelycke saccken voortgebracht had, soo vraeghde onse Hoofman, die, gelyck geseyt is, een Mammeluck of verloochent Christen was, hem aldus: **EYSE HEBENE MARIAM PHION?** Waer is dan de Soon Mariae, namentlyck Jesus Christus? Waer op hy antwoorde: **WABEL ALNABI.** In Nederlandts, By de voeten Mahomets. Doen spraek onse Hoofman: **BESSBES HICFI,** so veel als: 't is genoegh, ick begeer niet meer te weten. En tot ons komende, sey hy; Siet nu, hoe lichtelyck had ick drie duysent Seraffi of Darcaren onnuttelyck vvegh geworpen.

XIII. Denseluen avond, ontrent ten drie uren in der nacht, quam ten tien of twelf Papen in onse Carovana, vvelcke ontrent vveesteenwoorpen van de Stadt lagh, die, d' een hier d' ander daer, met luyder stem aenvongen te roepen: **LELIA ILLALA MAHOMETH RESULALA JAM NABI HIALA HIALA SULLALA STAFFORLA:** in duysch: God is gewest, God sal zyn, en Mahometh, Gods Bode, sal weder opstaen: ô Propheet! ô God! vergeef my. Als onsen Hoofman en wy dit geschrey hoorden, liepen wy tot onse wapenen, niet anders meenende, of de Arabiers hadden een inval gedaen, om de Carovana te berouen. Maer hy bevindende dat het Papen vwaren, soo sey hy tot hun: Wat is dit voor een wesen? vvaerom maect ghy sulcken gerucht, en dat noch by nacht! Sy gaven tot antwoord: **INTEMA ABSOR MIRI IGINEM, EL BEIT EL NABI VRAMEN EL SAMA,** so veel gheseyt, als: Ach! siet ghy niet den glansch, en heerlyck afschynsel, die sich nyt het Graf des Propheetes verheft? daer mee vwillende te verstaen geuen, dat haren Mahometh een wonder-werck gedaen had.

XIV. Maer onsen Hoofman 't bedrogh merckende, sey tot ons: Nu, sie toe, vuant voor my, ick beken niets te sien: en daer op vraeghde hy aen ons allen, of wy oock iets saghen? vvaer op wy gelyckelyck neen seyden. Doen sey een van de oudste Papen: Gewisselyck so zyt ghy dan Slaven en Mammelucken: Ja, sey de Hoofman, de sodanige zyn wy. Waer op denseluen dit vveer nyrtiep: O ghy Heeren,

Heeren, daerom en Kond ghy dit niet sien, vwant dit zyn Hemelsche dingen, en ghyleden zyt noch niet volcomen genoech sterck in ons Geloof. Onsen Hoofman voer aldus daer op uy: JAMILA NONANTICA TELETHI ELPHI SERAPHI, NU ALLA ANEMA JATI CELP MENELCHELI. Dat is: O gy narren! Ick heb u drie duysent Ducaten vwillen geven, maer by God ghy sulse nu te geener tydt verkrygen: ghy zyt lose Honden en Hond's gheslachts. Wy merckten dit Bedrogh altesamen vvel, vermits sy in aller haest op't opperst vanden Toorn een wyer gemaecte hadden, meenende, dat vvy meenen souden, dat Mahometh een mirackel gedaen had. Diens haluen vorboudonse Hoofman, dat niemandt van ons vweer in die Moschea of Kerck gaen son. Wy bleven alhier drie dagen, om ons en onse Kamelen te ververschien. Doch eer ick voortgae, ick kan sekerlyck seggen, en de gunstige Leser magh het voor vwaerachtigh aennemen, dat alhier geen ylere of stale sarck, oock geen magneet is of geberghet daer rondom, in vier mylen vweghs, ghelyck men anders vveel van Mahomeths Graf pleegh te fabuleeren.

XV. Ex quibus oblierves licet 1. Sepulcrum hoc Pseudoprophetae non Mecca (qui error vulgaris etiam Bertio in tabulis Geograph. adoptatus, quamvis aliàs rectè turrim quadringentis columnis impositam describat) sed Medina extare, quæ alio nomine Medinat Anabi i.e. civitas Propheta dicitur, eo quòd illum exceperit Mecca profugum & jam quoque cadaver ejus teneat. 2. Consentire hoc testimonium in plerisque cum descriptione Gabrielis Sionita supra §.VI. relata. Ille dicebat superbum illi templum atque ingens perelegantè architectura munificaque arte esse erectum, quod quorundè Othmannorum sumptibus aliorumque principum donatis certatim splendideque augeatur ac illustratur. Et Ludov. di Barthema similis templi meminit, Ille intra hoc adificium sacellum extare, ait, non perfecta quadratura venustissima testudine tectum. Hic turrim nominat quinque passuum latitudine in quadrum structam. Ille totam auro ac serica veste tectam dicit atque cancellis undiquaque circumdatam. Hic pariter vestis sericæ pretiosæ meminit & cancellorum extra quæ spectatores consistant. Negat ille cadaver Muhammedis in aërem elatum, aut vi magnetis sursum aut alia arte elevatum, sed humi jacere affirmat. Negat idem Barthema, sepulcrum subterraneum esse, nullam ibi umbam, ferream vel chalybeam ait, referri, nec magnetem aut

montem intra quatuor milliarium circuitum extare asseverans. Con-
jicit *Sionita*, urnam forte vacuum esse. Nec aliud colligere licet ex il-
lis quæ *Barthema* de colloquio Ducis Carovanæ cum sacrificulo quo-
dam Muhammedano refert, hoc fatente, cum ille oblatiis tribus du-
catorum millibus cuperet cadaver Muhammedis sibi ostendi, id sta-
tim ab obitu ejus angelorum ministerio in cœlos delatum, ubi nunc
Deo proximus sit. Narrat denique *Sionita*, quosdam tali infania
dementiaque captos fuisse, ut conspecto hoc sepulcro sibi sponte
oculos eruerint, ne quicquam mundanum deinceps viderent. Idem
Barthema narratio suggerit, in Duce illo Carovanæ qui, præter
triducatorum millia quæ offerebat, promittebat insuper, se passu-
rum ut oculi sibi eruerentur, postquam voti in conspiciendo cadavere
compos esset factus.

XVI.3. Esse tamen etiam nonnulla in quibus discrepant hi autho-
res, & in utroque aliquid notari quod alter non habet. Notat *Sionita*
sepulcrum esse Muhammedem in tumulo Aaiscæ uxoris. Hujus *Bar-
thema* non meminit, sed alios quosdam socios ejus & amicos, nomi-
natis *Halyn* & *Orhmannum*, *Abubscrum* & *Homarum*, (quorum
duo postremi Soceri Muhammedis fuerunt) eodem tumulo conditos
dicit. Meminit ille templi indefinitè, quod sit superbum, ingens ac
perelegantis structuræ. Sed hic templum illud seu Moscheam exactè
describit, quod sit planè quadratum, centum passus in longitudinem,
octoginta in latitudinem patens, fornice tectum, duas januas habens,
& quadringentis columnis latericiis incumbens, in quo tria lampa-
dum millia ardeant. Ait *Sionita*, urnam esse lapideam, quæ Hagiar
Monavat i. e. lapis lucidus dicatur, intra quam auro gemmisque sub-
gentem cadaver Muhammedis reconditum sit. Nihil horum *Barthema*
et Dionysus. Vult *Sionita*, eandem urnam ferreis cancellis auratis cir-
cumdatam. At *Barthema* cancellos cupreos esse affirmat. Nihil
porro *Sionita* de aditu hujus sacelli vel turris. At *Barthema* ad si-
nistram ostiolum esse dicit, per quod aditus pateat, illique junctum
aliud ubi ad unum latus viginti, ad alterum viginti quinque sint libri
compacti admodum pretiosè, qui vitam & leges Muhammedis ac so-
ciorum contineant. Tandem quoque *Sionita* existimat, Moslema-
nos post à Meccæ reditum invisere hoc templum. Ex *Barthema* au-
tem colligimus, id non esse perpetuum, cum ipse prius Medinam,
post

post Meccam venerit. Imò situm locorum spectanti evidens est, ex Syriâ & Damasco venientibus semper prius adeundam esse Medinam antequam Meccam petant.

XVII. 4. Fabulam de *Abubecro* adeò crassam, ut omni probabilitate careat, nempe venisse hunc Romam, spe Cardinalitæ dignitatis impetrandæ, quæ decollarit. Dicit non potest quàm hæc fabula sit absurda. Si Abubecr fuisset Christianus, tamen nil in hâc narratione esset verisimilitudinis. Jam verò, militem Arabem, & juratum Christianorum hostem, qui fortè ne quidem nomen unquam audivit Cardinalis, vel voluisse, vel potuisse adspirare ad talem gradum, adeo ridiculum est ut nil possit magis.

XVIII. 5. Fraudem insignem sacrificulorum Muhammedanorum in fingendis miraculis, qui cum ignem ipsi excitassent in fastigio turris, persuadere volebant fulgorem aliquem ex sepulcro Muhammedis surgere. Id enim potius credo, quàm esse ibi columnam quandam aut turrim quæ contind ardeat, uti colligi posset ex schemate quod *Surius* l.c. habet. Non tamen quid novi aut miri, fulgorem hujusmodi in sepulchris observari. Ita enim de *Sepulcro Esræ* Scribæ & Sacerdotis, quod ad fluvium Samuram in aditu Persiæ esse dicitur, refert Rabbi *Jehuda Charisius* in suo elegantissimo תחכמוני *Tach-Kemoni* cap. 35. quod postquam id esset pastori cuidam in somnio detectum, addito miraculo redditi in altero oculo visûs, atque sic in loco designato fodiendo inventa esset arca ferrea, cujus inscriptio, legente Judæo, Esræ eam esse indicabat, hæc ab incolis loco commodo fuerit deposita: ומאו ועד עתה ועלה ערל קברו בקצרת אור מבקע אפילות' *Et exinde (addit) ac hucusque certis noctibus supra sepulcrum ejus ascendit lux tenebras discutiens.* Quam & sibi visam fuisse in sequentibus confirmat, & ceu miraculosam defendit, occurrendo objectionibus, quod non sit ab igne accenso. כי אורות האש היא אדומה ואורות הכבוד ברה כחמה' *Nam (inquit) fulgor ignis ruber est: at fulgor gloria purus ad instar Solis.* Quod etiam non sit à peculiari terræ, quæ sulphure & bitumine abundet, constitutione. כי להב וגפרורת בעלותו לא יתעלם קדרותו. בעבור כי עשן השחרות סביב אורתו ואין לו אור מזהיר ולא נונה זך ובהיר וזאת האורה זכה וברה. והיא בחשך מאירה ויומין ושמאל מרקדת ועולה ויורדת ולהב הגפרית עולה בכבודת ושפלות

⚡ *Nam (ait) flamma sulphurea ascendens nigredo non potest abscondi, eo quod fumus quidam ater fulgorem ejus ambiat: neque in eadem fulgor lucidus aut splendor purus & illustris observetur, cum contra hac lux sit pura & munda, etiam tenebras illuminans, dextrorsum ac sinistrorsum se diffundens, ascendens & descendens. Ascendere autem etiam flammam sulphuream, sed ut gravitate quadam humilis maneat. Fulgorum vero gloria celeritate & levitate singulari sursum ferri.*

XIX. Magno ergo consensu fabula ista de loculo Muhammedis vi quadam magnetica in aere librato refellitur. Quam & Vartemannum quendam rejecisse Cl. Hornius in introduct. ad Geographiam antiquam testatur, sic scribens de Muhammede: *Sepulcrus est, non, ut vulgo creditur, Meccæ sed Medinæ. Omitto nunc qua de ferreo loculo & magnete tradunt; sunt enim plusquam anxia, & audam à Vartomanno rejecta. Sed quoniam omne falsum aliquid habet ex vero, originem hujus fabulæ indagemus. Fieri enim vix potuit, ut Mecca pro Medina latè adeo sparsâ traditione supponeretur, & res adeo incredibilis de arcâ in aere suspensâ crederetur, nisi quid lapidis fuisset ibi observatum, cui ceu magneti, vis aliqua ab hominibus superstitiosis & credulis esset tributa.*

XX. Et quidem initid non placet Radziwili conjectura supra §. VII. relata ex ore ipsorum Turcarum, qui à Mecha erant reversi. Prout enim rectè negârunt, sepulcrum hoc ithic esse; ita minus feliciter tradiderunt & opinati sunt: *Sepulchri mansoleum altius elevatum, columnis non adeo crassis sustentari: cùmque conclave illud, angustum & obscurum sit, nec aliud lumen quàm lampadum admittat; eis qui à longe prospectant, pensilem tumbam videri: sed qui propius accesserit, facile animadvertere, illam columnis impositam.* Nam ex istis quæ antea relata patet, templum illud Medinense quidem quadringentis columnis impositum, non tamen sacellum seu turrim in quo ipsum sepulcrum. Præterea, hoc sepulcrum non altius elevatum, sed humi conspici ac subterraneum esse. Denique etiam si sacellum istud angustum & obscurum sit, cancellos tamen habere per quos prospectus in sepulcrum pateat, atque ipsum templum tribus lampadum millibus illuminari. Quomodo ergo jam fieri potuit, ut à longe prospectantibus pensilis tumba videretur, propius autem accedens facile animadverteret illam columnis impositam?
 XXI.

XXI. Mihi autem potius videtur, 1. Cùm illa solennis Turca-
eum peregrinatio annua, quã *Meccam* simul & *Medinam* visitare
solent plerique, magis feret *Mecca* gratiã quã *Medina*, ad *Ca-*
abam ibidem seu oratorium sacrum circummeundum, bibendum ex pu-
teo *Zamzam*, osculandum lapidem *Bractan*, & lapillos ritui idolatri-
co septies jaciendos; illi etiam qui ex *Ægypto* & *India* commeabant
fortè non irent *Medinam*, adeoque peregrinatio hæc à sola *Mecca*
appellaretur *Meccana*; nec tamen decissent, qui ex hæc peregrina-
tione reversi utrãque urbe lustratã, quãdam de *Muhammedis* se-
pulcro narrarent: hinc factum, ut primò creditum sit sepulcrum illud
quoque *Meccæ* extare.

XXII. Præsertim quoniam 2. audiebant de sepulcro quodam
sacro, nempe *Ismaelis*, quod in templo *Meccano* pariter visitabant
religiosè. De quo ita *Sharifol' Edrisi* Arabs in descriptione *Meccæ*
apud *Cl. Pocock Not. ad specim. Hist. Arab. pag. 126.* Et juxta funda-
mentum hujus parietis (de partibus templi *Meccani* loquitur) locus est
inclusus, circularis longitudine 50. cubitorum, in quo est lapis albus, qui
Ismaelis filii Abrahami sepulcrum perhibetur. Nihil enim facilius fuit
quã cum sepulcro *Muhammedis* confundere.

XXIII. Sed accessit imprimis 3. varia tum de lapidibus sacris
Caabe i.e. oratorii sacri *Meccani*, relatio, tum de hoc ipso oratorio,
quæ confusa inter se & aucta conjecturis, tandem fabulam illam pe-
perisse videntur. Quod ut eo melius pateat, sunt ista prius paulò cla-
rius ex *Arabum* monumentis & traditionibus enarranda, quas stu-
diosè collectas exhibuit potissimum *Cl. Pocockius* in modo citatis *No-*
tis ad specimen Historia Arabum, seu excerptum quoddam ex *Historia*
Dynastiarum Abulfaragii, quam postmodum integram edidit.

XXIV. Inde ergo discimus (pag. 125. 126.) in medio *Meccæ* esse
oratorium magnum quod *Alharam* (sc. *Asylum* seu locus interdic-
tus, vel sacer) aut etiam (uti pag. 116.) *Almesjad alharam* seu adora-
torium sacrum vocatur. Hoc tectò caret, atque instar septi spatium
intermedium ambit, & columnis 448. constat ac portas 38. habet.
In hujus autem oratorii medio est *Alcaabah* seu domus alia tectò
operta, id nominis habens vel ab eminentia, quia quicquid excelsum
est *Arabibus* كعب *Caab* dicitur, (p. 114.) vel לתכעבה *Letac'beha*,
quod formæ sit quadratæ, à كعب quadratum facere. Longitudo ejus
versus

versus orientem & occidentem est 24. cubitorum, versus septentrio-
nem autem & meridiem 23. altitudo verò 27. cubitorum pag. 126.
Hanc *Barthema Itinerar. cap. 6.* turrim quadratam vocat, cujus ex-
trema quinque aut sex passibus distent, operam veste sericâ quatuor
ulnarum latitudine, intra quam aditus per ostium pateat altitudinis
staturæ humanæ, ad cujus utrumque latus interiorius vasa quædam loca-
ta sint, quæ dicant balsamo plena & solùm in die Pentecostes osten-
dantur. Incolas autem asserere, esse hoc balsamum partem thesauri
Sultani Meccani. Esse autem etiam ad quatuor latera lujos turris
cancellos virgis ferreis subtilissimis constantes, quibus lux exci-
piatur.

XXV. Hujus verò statuendæ rationem hanc ex *Sharestano* af-
fert *Pocock. p. 115.* Quòd sc. cum Adamus, Paradyso pulsus, à Deo pe-
teret, ut sibi domus ad similitudinem ejus quam in cælo viderat sta-
tuendæ copia concederetur, ad quam preces suas dirigeret, & quam
cultûs gratiâ circumiret, ut cœlestem illam Angeli & spiritus ambi-
unt, Deus lucis quasi aulæ formâ domus demiserit, ad quam inter
orandum faciem converteret, eamque circumiret. Mortuo Adamo
Sethum ipsius filium ejusdem formæ domum è lapidibus & luto fa-
bricasse; quam cum dejecisset diluvii vis, Abrahamum cum filio Is-
maele, Dei mandato aliam ejus loco & forma condidisse, locum
monstrante שכניה *Schechinah*, quomodo signum visibile præsen-
tiæ divinæ solent vocare. Eandem cum ad ruinam vergeret, ab
aliis atque aliis subinde restitutam ac renovatam, post Muhammedem
natum à Koraischitis, deinde ab Ebnzobair, atq; ea demum quâ nunc
est formâ ab Hejazo, anno Hegiræ 74. Hæc de Caaba illa Arabes,
in quibus evidens satis detorsio illorum quæ *Gen. XXII. 2. Exod. XXX.*
9. 40. & XXVI. 30. leguntur, præsertim cum templum Hierosolymi-
tanum in illo monte Morijah fuerit extractum, Muhammedani il-
lam quoque suam Caabam tapetibus sericis tegant, & post peracta in
templo Meccano sacra, tot ovium & vervecum mactatione, Abraha-
hamum, arietem loco filii mactantem, imitentur, nec aliunde quam
ex fabulosâ quadam de ligatione Isaaci narratione originem jaculus
lapislorum in vallem Mena (qui & ipse ex ritibus istius peregrinatio-
nis religiosæ est) arcessant, ut *Pocock. p. 315. tradit. Confer Joh. An-
dream, Confus. Sect. Mahomed. cap. 1.*

XXVI. Jam

XXVI. Jam quod lapides sacros istius templi Meccani attigerit tres indicat esse sapius laudatus Cl. Pocockius. Primus est lapis niger, quem Arabes *Albajar alafuad* vocant, de quo is p. 114. & seq. Hic muro Caaba est infixus & *Ἐπαχδαὺ* dicitur *Euthymio Zigabeno* in Saracenicis, e lapis benedictionis; interprete Pocockio: qui *Joh. Andree* l. c. est lapis beatus & *petra felix*, malè verò *Bachiam* vocatur à *Filefaco Select. lib. 1. cap. 13.* Hunc fabulantur è pretiosis Paradyfi lapidibus cum Adamo in terram demissum, ac postea diluvii tempore rursus in cœlum sublaturum, vel alibi repositum, ac demum ædificanti templum Abrahamo ab angelo Gabriele reportatum esse. Hunc aquis innatare volunt, & eo tanquam certissimâ notâ agniti, cum à *Karmatianis* ablatus, post annos 22. demum redditus esset. Hunc osculantur religiosè, sic ut osculantium anhelitu & contactu niger evaserit cum antea candore plusquam lacteo esset.

XXVII. Alter est in quo vestigia pedum Abrahami impressa, cum vel illi inter ædificandum Caabam insisteret, ut innuit *Abulfeda*, vel dum ipsi caput, *Ismaelis*, quem visum venerat, uxor lavaret, ut alii. Unde illi nomen, *מקום אברהם* *Makam Abraham*, *Locus* sc. *Abrahami* seu quo stetit Abraham. Hic arce ferrea est inclusus & (fatente Pocockio) potius ille quem *Euthymius Brachian* vocat, cum velit *Euthymius* idem, ideo illum magni fieri à *Muhammedanis* quòd Abraham super eo cum *Hagare* coierit, vel ad ipsum alligaverit camelum cum *Iaacum* immolaturus esset, & dicat, cum in medio *ἄνω τῆς ἐσχῆρας* jacere, quod de lapide nigro dici non potest qui muro infixus, ut dictum.

XXVIII. Tertius est, de quo ita idem Cl. Pocock. p. 122. *Alius est & lapis, qui quo in honore apud Arabes Idolorum cultores olim fuerit, incertum. Jam verò pro Ismaelis sepulchro habetur. Meminit ejus nobilis auctor Sharafol Edrisi &c.* Hic verò mihi liceat à Viro celeberrimo & harum rerum peritissimo, citra notam temeritatis aut arrogantiae, modèstè dissentire, cujus eximiae humanitati tum alia, tum excerpta ex libro *Tachkemoni* supra citato §. XVIII. (cujus ille geminum exemplar, MSptum & Constantinopoli impressum, lubens usibus meis, cum ipsi Oxonii adessem, concessit) fero accepta. Existimo enim, hunc lapidem à priori, qui *Makam Abraham* dicitur, non differre. Id mihi sequentia persuadent, quæ ipsemet in illis sapius

C

pius laudatis *Notis* suis tradit. 1. Quod *Scharifol Edrisi* (cujus accuratam Meccæ descriptionem, solùm propter mentionem hujus lapidis injectam, exhibet) duorum tantùm lapidum templi Meccani meminert, quorum unus est *lapis niger*, de quo §. *XXVI.* alter *lapis albus*, qui in loco ubi *Ismaelis* sepulcrum, ut jam antea §. *XXII.* notatum. An enim probabile, hunc authorem, qui cætera tam accuratè exsequitur, omisurum fuisse mentionem lapidis *Makam Abrahami*, si lapidem album in sepulcro *Ismaelis* ab eo distinguere voluisset?

XXIX. 2. Quod hic lapis albus extra *Caabam* quidem sit, ita tamen fundamentis ejus vicinus, ut aqua quæ superiori tecto *Caabæ* extra domum per *ὀδοπόρον* ligneam effunditur, decidat in istum lapidem qui pro sepulcro *Ismaelis* habetur eodem *Scharifol Edrisi* teste p. 126. Jam cum *Caaba* in medio oratorii *Alharam* sit, ut supra §. *XXIV.* notatum, etiam hic lapis albus in medio ejus jacebit. Quo argumento cum V. Cl. lapidem *Bractan* *Euthymii* eundem censent cum lapide *Makam Abrahami*, supra §. *XXVII.* licebit mihi eodem uti, ad ostendendum, nec lapidem album, de quo quæstio est, ab eodem lapide *Makam Abrahami* differre.

XXX. 3. Scrupulum injicit, quo sensu *Ahmed Ebn Jusuf* testis oculatus dicat pag. 121. se positam sibi in isto lapide *Makam Abrahami* aquam putei *Zamzam* bibisse. Quomodo enim id fieri potuit, cum teste *Barthema* cap. 6. hic puteus septuaginta cubites profundus & peculiari ædícula tectus, decem aut duodecim passibus à *Caaba* distet, ex quo sex aut octo viri adstantes non solùm aquam pro peregrinis hauriunt bibendam & asportandam, si lubeat, ut *Sionita* cap. 7. sed eadem maximè perfundunt tergo ad puteum reclinantes peregrinos & clamantes: BIZMILEY ERACHMAN ERACHIM STOFORLA ALADIN. i. e. In nomine Dei miseratoris misericordis remitte mihi peccata, ut *Barthema* l. c. narrat. An ergo lapis iste *Makam Abrahami* in orificio putei *Zamzam* positus? Aut dicendū, haustam ex puteo aquam ista lapidi impositam fuisse? Num veneratio lapidis id permittit qui aere ferreæ inclusus? Ego id intelligo de aquâ quæ ex superiori tecto *Caabæ* in lapidem sepulcralem *Ismaelis* decidit, ut supra §. *XXIX.* notatum, quam putei *Zamzam* dici nil vetat, cum inde possit esse derivata. Adeoque hinc novum mihi argumentum nascitur, utrumque lapidem eundem esse.

XXXI.

XXXI. Nam 4. idiplum quod lapis *Makam Abraham* aræ ferreæ inclusus humi jacet & aquâ irrigatur, magis lapidi sepulcrali quam alteri alicui convenit, præsertim cum de eodem non solum *Abmed Ebn Joseph* testetur, vestigium quod in eo apparet, esse quasi caput super pasta effigiatum, sed & *Euthymius l. c.* si quis accuratè spectet, conspici in eo *ἐκ γλυφίδος ἀποτύπωσιν κεφαλῆς, sculptam capitæ effigiem*, quam ille caput Veneris dicit, ad stipulante *Seldeno*, Venerem in hoc lapide etiam nomen colli à Muhammedanis, quem vide *de Dis Syriæ lib. 2. cap. 4.* Venerem autem seu Astarten, Uraniam & Deam Syriam significasse Lunam, atque assumpto capite taurino, fronte curvatos imitatum ignes Lunæque speciem præ se tulisse, præter eundem *Clar. Seldenum l. 2. c. 2.* etiam *Celeb. Possius de Orig. Idolol. lib. 2. c. 21.* demonstrat. Cui addi potest, lapidem sepulcri *Ismaëlis* dici *lapidem album*, adeoque etiam hoc nomine quadrare ut sit idem cum illo qui Venerem refert, quoniam hujus idola ex lapide candido fiebant, ut patet ex illo quod apud *Hermionenses* fuit magnitudine & opere insigni, prout *Pausanias in Corinthiacis* refert.

XXXII. Quicquid vero sit tandem de identitate duorum istorum lapidum (nihil enim in re obscurâ pronuncio, sed conjecturas solum meas affero) saltem aut omnia me fallunt, aut invenimus lunulam illam argenteam, quam ferreo circulo cinctam, vi magneticâ, inter murum (cui magis tres digitos crassus & duos pedes cum dimidio in quadrum latus, versus latus septentrionalis, quatuor retinaculis argenteis insertus,) & sepulcrum Muhammedis, pendulam teneri, idque sic ut luna illa è regione istius magnetis distantia pedis unius pendeat, supra §. V. vidimus *Surium* ex relatione *Turcarum* narran- tem. Gradum etiam promovimus ad originem fabulæ detegendam.

XXXIII. Nam lapis ille, quem *Surius* magnetem dicit & muro insertum, est lapis niger, de quo §. XXVI. cui magis colore non ab- similis. Luna verò argentea, quam, ait, è regione ejus pendere ferreo circulo cinctam, est lapis alter *Makam Abraham*, de quo §. XXVII. quem *Abmed Ebn Joseph* ἀποτύπωσιν dicit aræ ferreæ inclusum, in quo caput Veneris expressum Luna corniculata, ut §. XXXI. indicatum. Jam si hic lapis in medio οἴκῳ τῆς ἐουχῆς jacens, intra Caabam recipitur perinde ac lapis niger, propius ad narrationem *Surii* acceditur, qui lunam suam distantia unius solum pedis è regione lapidis muro

infixi lotat. Sin verò extra Caabam sit, cujus extrema solùm quinq; aut sex passibus distant, teste *Barithema* supra §. XXIV. situ tamen vicinus erit lapidi nigro quem pro magnete *Surius* habet, si idem lapis effigiem Veneris habens non differat à lapide qui sepulcro Ismaëlis incumbit, uti supra aliquot rationibus conatus sum probare. Nam lapis niger est infertus angulo lateris orientalis, qui portæ vicinus per quam introitus in Caabam patet. Lapis verò albus, qui pro sepulcro Ismaëlis habetur, est juxta fundamentum lateris meridionalis, prout utrumque *Sharifol' Edrisi* p. 126. testatur. Quòd si nunc hic arcæ ferreæ inclusus imaginem Veneris seu Lunæ habet atque forsan in sepulcro eminet, num dubitabimus, sepulcrum Ismaëlis cum sepulcro Muhammedis, lapidem Lunæ effigiem exhibentem & arcæ ferreæ inclusum cum Luna quadam argentea ferreo circulo cincta, lapidem denique colore magneti non ab similem cum magnete, consulum, atq; ita, adjectis istis qua de effigie Caabæ primò cælitus demissâ ac in aère pendulâ, lucis autz is formam domûs Adamo exhibentibus, supra §. XXV. quin de illo ipso lapide nunc descendente nunc ascendente in cælum §. XXVI. fabulabantur, tandem repertos somniorum architectos, qui loculum Muhammedis, quem Meccæ sepultum putabant, tollerent in altum, atque inter duos istos lapides, nigrum & album, ceu in aère pendulum locarent?

XXXIV. Verùm de illa fabula plus satis. Restat, ut ad detegendam ejus absurditatem, quædam de vi magneticâ ex hypothesi disputemus: an nempe fieri potuerit, ut arcæ ejusmodi ferrea, Muhammedis cadaver continens, in aère pendula haberet? Affirmant *Job. Baptista Porta* Neopolitanus, *Magia Nat. lib. 7. c. 27.* & *Nic. Cabens* Jesuita Ferrariensis *Magnetica Philos. lib. 4. c. 18.* Ille timidius. Ferrum (inquit) in aère pendulum sine ullo magnetis contactu, nec ab inferiori parte ligatum: diu multumque laboravimus facere, unde fieri posse ferè impossibile judicamus nunc. Et quibusdam interjectis, quasi sententiam mutans: Quod Mahometi arcæ etiam in templi fornicibus pendere falsum est. *Petrus Pellegrius* dicit alio opere docuisse, quomodo id fieri possit, sed opus nusquam est. Cur mihi difficillimum videatur, inferius dicemus. Nunc autem fieri posse dicimus. Hic verò audaciùs. Lemma capitis est: Potest ferrum suspendi inter duos magnetes; ac proinde posset esse verum ex doctrina magnetica, quod dicitur de arcæ
Maha-

Mahometis, nisi aliunde constet esse falsum: In ipsius autem capituli exordio sic loquitur & rem proponit: Fertur (de rei enim veritate nunc non disputo: sunt enim qui dicant meram esse fabulam & se oculos testes profiteantur) fertur, inquam, corpus Mahometis Pseudopropheta ad miraculum fingendum, positum fuisse à suis sectatoribus in arca ferrea, deinde extractum cubiculum circumquaque magnete vestitum, in cuius medio pendeat hac arca nullo sustentata vinculo, sed solum magneticò librata vigore. Quia igitur aliqui non solum de veritate huius rei, sed etiam an fieri possit, dubitarunt; ideo hic PRONUNTIO, rem potuisse fieri; quicquid sit de factò: & dica posse ferrum medium inter duos magnetes suspendi ita, ut ad nullum accedat, sed dum aqua vi trahitur, ab utroque detineatur in aëre libratum.

XXXV. Mihi id haud verisimile videtur ob sequentes rationes.
1. Cum præcipua ratio magneticarum operationum & proprietatum, in quantum hactenus clarè exposita, intrinsecè dependeat à certâ quadam figura & dispositione partium ramosarum, ex quibus magnes, ferrum & chalybs potissimum constant, atque quorundam meatuum in istis excavatione, secundum quam apta sunt hæc corpora ut recipiant influxum quarundam particularum ætherearum oblongarum ac striatarum, quæ per polos mundi ferri supponuntur suoque per istos meatus transitu magis aut minus agitato, prout meatus istos magis aut minus liberos ac patentes inveniunt, non solum ista corpora versus polos convertunt sed & motu suo circulari efficiunt ut intra spheram ætæritatis ad se invicem accedant, à quo influxu operationes istæ extrinsecè dependent: haud possibile esset, non impediri istum influxum, si magnes pavimento, parieti aut muro insertus in statu quodam violento constitueretur.

XXXVI. 2. Pariter certum, impeditum iri istum influxum per eadaver in arca ferrea repositum, dum particule striatæ (quas vocant) transeundo per meatus ferri in ista arcâ, simul transibunt per eadaver in istâ repositum, in quo dum non inveniunt meatus aptos motui suo & agitationi, agitabuntur irregulariter & inæqualiter, atque hinc impossibile erit talem arcam in medio pendulam sustineri, cum id ipsum ab æqualitate istius influxû (quem alii per modum attractionis concipiunt) potissimum debeat dependere.

XXXVII. 3. Cum non quivis magnes quodcunque pondus sustineat

stineat, plus possit magnes armatus quàm nudus, quis dabit nobis magnetem adeo validum, ut arcam ferream cadaver humanum continentem possit sustinere? Imò quis dabit duos magnetes per omnia æquales, ad tantam molem in medio sustinendam, ut ad neutrum accedat? Quo experimento vires magnetis explorabimus, ut de istis effectibus constet, si vel illas velimus in qualitate quadam occulta, quam facultatem attracticem nominant, locare? Fateor conatum esse *Portam* ostendere *lib. 7. Mag. nat. c. 19.* quomodo magnetis trahens vis ad libram expendi possit. Sed experimentum illud fundamento carere ac fallere, mihi persuasissimum est.

XXXVIII. Denique 4. cùm vis magnetica augetur & immi-
nuatur, & nihil sit quod motum ac influxum particularum istarum
ætherearum possit reddere æqualem, ut non uno tempore magis, alio
minus affluant, quomodo fieri poterit, ut perpetuò eadem celeri-
tate ac copia transeant per magnetem unum quàm transeunt per magne-
tem oppositum, simulque eodem modo per omnia in meatibus arcæ
ferreæ excipiantur, quæ tamen supponenda sunt ut talis arcæ ferreæ
libratio in aëre possibilis reddatur? Sanè hæc ipsa consideratio *Ca-
beum* impulit, ut sibi contradicens, vel saltem in eodem capite sen-
tentiam mutans, denique sic de hoc problemate statueret. *Portisset*
etiam *arca ferrea fieri & in cubiculo magnete lapide parietato ita dispo-
ni in medio aëre, ut penderet, res tamen ut arbitror non durasset in illo*
statu, nisi fortasse clauso cubiculo, nullus in eo motus fieret: ex quolibet
*enim motu concursus ad unam partem factus esset, imò plurimis subja-
cuisset accidentibus status ille. Unde magneticum illud miraculum*
statim cessasset. quare absolute in rebus physicis & positis accidentibus
concurrentibus illud esse non potest. Ergo nec antea debuisset, rem po-
tuisse fieri tantâ gravitate pronunciare, quam absolute esse non posse,
hîc agnoscit.

XXXIX. Expendamus verò etiam rationes, quibus & *Porta*, &
Cabeus, nituntur, ut istam possibilitatem ostendant. *Porta* quidem
statum controversiæ mutat, dum supponit tradi, Mahometi arcam in
templi fornicibus pendere, quæ jam alia quæstio est, cujus affirmativa,
ut fateor, non tot difficultatibus laborat, negativatamen verior; &
non obstat. Quod objicit ex *Plinio l. 34. c. 14. de Dinocrate* archi-
tecto, qui *Arifnoes* templum concamerare inchoaverat ex magne-
te,

te, ut in eo simulachrum ejus è ferro pendere in aëre videretur. Et de templo *Serapidis* Alexandrino, in cujus fornicibus magnes sit fixus, æneam pendulam statuam tenens, ut quæ ferrum haberet in capite. Nam *Dinocrates* morte præventus, quod, inchoaverat non perfecit. Unde minimè ex conatu probatur, opus fuisse successurum. Statua verò pendula in templo *Serapidis* si unquam fuit, quod indefinitè Græcorum traditione non satis probatur, proculdubio coheret magneti, quâ ratione posse aliquid pendulam fieri, non nego, præteritum cùm moles istius statuæ non exprimitur.

VI. Non etiam obest 2. ratio *Portæ* ab experimento desumpta. *Fieri* (inquit) *posse* dicimus, quia nos jam fecimus, à superiori parte in aëre suspensum invisibili nexu tenere, dummodo ab inferiori parte tenui filo cogatur, ne sursum ascendat, & dum herere superiori lapidi adspirat, unde in aëre suspensum nutans & tremens videbitur. Siquidem quid illud fuerit quod ita suspenderit, non exprimit. Fortè acicula fuit, ut ex filo cogente ne ascendat colligitur. Quid vero hæc ad arcam *Mohammedis*? Neque indicat, quamdiu ista suspensio durarit, ut suspensum non conjungeretur magneti. Spectacula talia ludicra plerumque momentanea sunt. Nos verò de suspensione stabili & perpetua quaerimus.

XXI. Hanc 3. *Cabens* ineptè probat simili ab eo desumpto quod funibus in diversa trahitur. Hoc (ait) primum quidem naturis rerum adeo consentaneum est, ut nullam novam ostendet difficultatem; dum enim duo ad se corpus aliquod trahunt funibus alligatum, si vires trahentium sint æquales, neuter illorum victoriam reportat, sed illis funibus suspensum in aëre detinetur corpus. Quod de funibus semis, hoc de magneticâ vi cogita arcanis nodis ad se ferrum trahente. Utrique inter funes & nodos arcanos magnetis magna est differentia. Ostensum etiam supra, conjunctionem ferri cum magnete non fieri per tractionem, & impossibile quoque esse, constitui ferrum, nedum arcam ferream, inter duos magnetes, ut ad neutrum accedat.

XXII. Nam 4. quod præter experimentum *Portæ* (de quo §. XL.) aliud objicit suum, non plus evincit. *Constitui* (inquit) *michi* duos hinc inde magnetes distantes ab invicem spacio quatuor digitorum; dum acum digitis levissimè apprehensam mediam posui, ut motum tractionis sensu perciperem, Ubi verò sentiebam ab altero illorum trahi

ACUM

acum ad alterum oppositum magnetem accedebam, & obstinata labore tandem evici, ut medium virtutis invenirem, ibique relicta stetit acus in medio aëre pendula & mansit ibi spatio ferè, quo quatuor hexametri versus pronuntiarentur. Dum autem assurgo, ut ad spectaculum evocem alios, ex motu, ut puto aëris, accessit acus ad alterum eorum magnetem illique adhaesit. Ergo non solum metaphysicè seu mathematicè loquendo, sed etiam physica actione potest constitui ferrum inter duos magnetes ita libratum, ut ad neutrum accedat, sed in libero aere dependeat. Testor me id fecisse. Siquidem non de acu, sed de arca, nobis quaestio est, non de suspensione momentanea in accessu magis lento, sed de perpetua. Sensit ipse Cabens, se non probasse quod probandum erat, & conclusionem subjecit supra §. XXXVIII. relatans, quæ confessione ingenuâ herbam porrigit, & id in quo demonstrando se adeo torquet, absolute impossibile esse fatetur.

XLIII. Quod addam non habeo præter illud Lactantii monitum, quo ut rectè gentilium stuporem in retinendis majorum institutis perstringit, dum istis nullo discrimine veri aut falsi solâ traditionis reverentiâ adhaerebant, sic & rectè ad liberam veritatis inquisitionem excitat ingenia, vel hoc ipso quod sapere, id est, veritatem querere, etiam minoribus sit concessum, ita scribens lib. 2. de orig. erroris cap. 8. Dedit omnibus Deus pro virili portione sapientiam, ut & inaudita investigare possent, & audita perpendere. Nec quia nos illi temporibus antecesserunt, sapientia quoque antecesserunt: quæ sibi omnibus aequaliter datur, occupari ab antecedentibus non potest. Illibabilis est tanquam lux & claritas solis, quia ut sol oculorum, sic sapientia lumen est cordis humani. Quare cum sapere, id est veritatem querere omnibus sit innatum: sapientiam sibi adimunt, qui sine ullo iudicio inventa majorum probant & ab aliis secundum morem ducuntur. Sed hoc eos fallit, quod majorum nomine posuero, non putant fieri posse, ut aut ipsi plus sapiant, quia minores vocantur: aut illi despiciant, quia majores nominantur. Quid ergo impedit, quin ab ipsis sumamus exemplum, ut quomodo illi qui falsa invenerant, posteris tradiderunt; sic nos qui verum invenimus, posteris meliora tradamus.

COROLLARIA.

I.

Haud convenienter *Logica primus in Philosophia locus assignatur.*

II.

Echeneidem vel Remoram, exiguum genus piscium, (quorundam opinione idem cum eo quod Germanicè Eine Pricke) nautes secundo vento progredientes, aut vi tempestatis fluctuantes, remorare, & quasi immobiles tenere posse, incredibile videtur.

III.

Magnetem non per attractionem, sed circumpulsionem agere, quod & ipse etiam Plato novit, verum est.

IV.

Nullus in universa rerum natura motus, præter motum localem invenitur.

V.

Q. An Lupanaria, ut pudica fœmina incorrupta maneat, sint toleranda? Neg.

VI.

Dari Spectra, & Sacra & profana testantur Historia.

Bibliothek der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft

D

VII. Q.

VII.

*Q. An juxta Plebis superstitionem festo Pascha-
tos Sol subsiliat? Neg.*

VIII.

*Omnes sensus, quos vocant externos, committi ad
Tactum possunt referri.*

IX.

*Fabulosum & Experientia contrarium est, Ma-
gnetem, presente adamante, non conjungi cum
ferro.*

X.

*Q. An Monachi Carthusiani, quod à carnibus
abstineant & continuo piscibus victitent, possint
dici temperantes? Neg.*

XI.

*Rarefactio optime per particularum alius materia
interpositionem explicatur.*

XII.

Prodigalitas, Avaritiae adhuc est anteponenda.

Ergo

ERgo age, quod teneris dudum es meditatus ab annis.
 Quod vigiles noctes, quod meruere dies;
 En igitur meritos jam Phœbus spondet honores,
 Ipse paraturus singula clara Tibi.
 Applaudo cœptis, felicia fata sequantur,
 Ut Tibi succedant quæ Tua vota volunt.

*Nobilissimo clarè Docto Dn. Respondenti, Amico
 Honoratissimo, pauca hac gratulabundus
 adjecit*
MARTINUS JOHANNES HAESBAERT,
 Medic. Studiof.

Acclamatio votiva.

GRatulor ex animo, Doctissime JORDIS Amice,
 Monstras doctrinæ dùm documenta Tuæ!
 Dumque paras abitum, felici sidere migres
 Quò Tua Te Virtus, quo Tua Fata vocant!
 Salvum Te servet, mala pellat, Jova, Tibique
 Jungantur Comites, GLORIA, VITA, SALUS.

Aliud.

Was ist es dann/ mein Freund! daß ihr so geht zu Felde
 Mit solchem frischen muht/ gleich einem besten Helde?
 Was hat **Luch** doch gethan des **Mahumetis** grab?
 Daß Ihr bald diesem glaubt/ bald jenem sprechet, ab.
 Und diß ist nicht allein. Der starke Eysen-Zwinger
Magnet muß auch heran. O Tieffer **Sinnen-bringer!**
 Was mag's dann endlich seyn/ daß ihr so Tapfer steht?
 Ich halt es zieh auch **Luch** ein zwingender **Magnet**
 Die Tugend meyne ich / die solche Geister lieben/
 Ach ja/ sie isst! sie isst! der ihr **Luch** längst verschrieben.
 O angenehmer Zwang! O ungebundnes band!
 Wohl dem den diese **zieht** in ihrem hohen stand!

Rosini

Komm Musen! komm geschwind / verlass Parnassus Spitze!
 Auch selbst Apollo komm von deinem hohen Sitze
 Komm wünscht Herrn JORDIS glück und frische ihm an den
 D wohl dem schönen thun! D wohl der sinnen brud! (muht;
*Ita desideratissimo Amico suo omnia bona mentis
 testimonia pollicetur*

J. B. MATTHÆUS.

Quanta superstitio, quantum sit fraudis acumen
 In Mahumetistis, JORDIS amice, probas,
 Et vires miras magnetis detegis: Ergo
 Adspirent ceptis prospera fata tuis!
 Perge bonis avibus virtutem extendere scriptis,
 Et famâ tanges Solis utramque domum.

*In honorem Præstantissimi Dn. Respondentis apposuit
 AND. CARMICHEL.*

Si quis Cecropiæ madidus, Latia que Minervæ
 Artibus, & vastâ simplicitate bonus;
 Si quis erit magnæ subnixus acumine mentis,
 Dispercam, si non Tu mihi semper eris.
 Hinc, Perchare, Tuo hinc adstat sua turba libello,
 Lectoremque minus lassat, at implet opus,
 Rara juvant, Primis sic major gratia pomis,
 Hybernæ pretium sic meruere rosæ.
 Judice non opus est docto nec vindice scripto,
 Pectore dum profert pagina vera Tuo.
 Semper ego in docto hoc relegam quæcunque libello,
 Esse putabo: mihi sic quoque pluris erit,

*Ita Nobilissimum Dn. Respondentem, suum ex asse
 amicum hac amicâ responsoriorum profe-
 quebatur
 F.P.T.P.Q.St.*

FINIS.

D. Ne 30

ULB Halle
000 851 396

3/1

